

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se

2017-03-15

Dnr Ku2016/0280/KO

Dnr KN 2016/9275

YTTRANDE

REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET ”EN INKLUDERANDE KULTURSKOLA PÅ EGEN GRUND” (SOU 2016:69)

SAMMANFATTNING

Betänkandet innehåller ett förslag till nationell strategi med stödjande infrastruktur och nationella mål för de kommunala kulturskolorna. Det innehåller också förslag till regional samordning, stimulansmedel, satsningar på utbildning för kulturskolepedagoger samt att ett nationellt kulturskolecentrum inrättas vid Statens kulturråd.

Konstnärsnämnden är positiv till förslaget om nationella mål och en nationell stödstruktur till kulturskolorna. Det är viktigt att barn och unga får likvärdig tillgång till en inkluderande kulturskola.

Myndigheten oroas dock över att satsningen kan innebära att prioriteringar måste göras inom kulturbudgeten, och att reformutrymmet krymper så att stödet till det fria kulturlivet än mer underprioriteras.

Myndigheten anser att de nationella målen ska hålla en övergripande nivå med barns och ungas bästa för ögonen, utan att för den skull *styra* hur undervisningen ska lösas i respektive kommun.

Myndigheten är positiv till att ett Nationellt kulturskolecentrum inrättas vid Statens kulturråd, men att detta bör ingå i myndighetens ansvarsområde och inte som ett eget organ.

Myndigheten motsätter sig av flera anledningar förslaget att lägga till kulturskoleverksamhet i Förordningen (2012:2010), bland annat för att förordningen avser professionell samt regional kulturverksamhet.

Konstnärsnämnden lämnar synpunkter på betänkandets förslag beträffande

- Nationella mål
- Nationellt kulturskolecentrum

- Stimulansbidrag
- Bidrag till regional samordning
- Förstärkta utbildningsvägar och forskning
- Uppföljning och utvärdering

6.2 NATIONELLA MÅL

Konstnärsnämnden anser att nationella mål är viktiga för kulturskolornas utvecklingsarbete. De föreslagna målen är dock formulerade som skalkrav, och blandar ihop mål och medel. Nationella mål bör vara övergripande och utgå ifrån barn och ungas rätt att uttrycka sig, utifrån deras behov, möjlighet att påverka undervisningen etc. Hur det hela går till praktiskt och organisatoriskt är en sak för varje kommun, gärna med regional samordning.

6.3 NATIONELLT KULTURCENTRUM

Utredningen föreslår att ett nationellt kulturcentrum inrättas vid Statens Kulturråd med ansvar för fördelning av statsbidrag, nationell uppföljning samt främjandeuppgifter.

Konstnärsnämnden är positiv till förslaget eftersom Kulturrådet redan idag fördelar medel till kulturskolor samt till kommuner för Skapande skola. Kulturrådet har också ansvaret för fördelning av regionala medel inom kultursamverkansmodellen.

Konstnärsnämnden anser dock inte att ett särskilt organ behöver upprättas, utan verksamheten kan ingå i myndighetens uppgifter, så som uppdraget Skapande skola. (Vi bygger denna ståndpunkt på en jämförelse med den just genomförda Myndighetsanalys av Konstnärsnämnden, Statskontoret, 2017:2. Statskontoret påtalar att inordnandet av Kulturbryggan som en egen enhet med ett eget beslutsorgan ”kan försvåra för Konstnärsnämnden att bli en organisatoriskt sammanhållen och effektiv myndighet”, sid 94.) Kulturrådet kan ansvara för den årliga statistikinsamlingen, men utvärderingen bör skötas av Myndigheten för kulturanalys, så att Kulturrådet inte behöver utvärdera sin egen verksamhet.

Det finns också fler aktörer inom kulturskolesektorn och ett samarbete bör formaliseras med t.ex. Kulturskolerådet och Sveriges kommuner och landsting.

6.4 – 6.6 STIMULANSBIDRAG

Utredningen föreslår att tre olika statsbidrag inrättas:

- Statsbidrag på 200 miljoner kronor för att främja utveckling av de kommunala kulturskolorna.

- Tidsbegränsat statsbidrag om sammanlagt 10 miljoner kronor som ska kunna rekvideras av kommuner med liten folkmängd samt låg befolkningstäthet.
- Statsbidrag om 5 miljoner kronor till kulturskoleverksamhet med nationell spetskompetens.

Konstnärsnämnden anser att utvecklingsbidraget är väl tilltaget med hänvisning till andra nödvändiga reformutrymmen inom kulturområdet som ökat stöd till enskilda konstnärer. Kulturrådet menar också, utifrån sin erfarenhet av det tillfälliga utvecklingsbidraget till kulturskolor 2016, att bidraget riskerar att skapa en tillfällig projektifiering istället för att grunda behoven på en bestående uppbyggnad av verksamheten i kommunen.

6.7 REGIONAL SAMORDNING

Konstnärsnämnden motsätter sig förslaget att kulturskoleverksamhet ska inrymmas i Förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag för regional kulturverksamhet. Förordningen avser den professionella kulturverksamheten, och har i huvudsak baserats på det stöd som Statens kulturråd tidigare fördelade till regionala kulturinstitutioner. Ändamålet med förordningen är att statsbidraget är knutet till de nationella kulturpolitiska målen. Förordningen har fortfarande vissa brister i nuvarande utformning. Kulturarvsområdet liksom bild- och formområdet saknas, och dessa områden bör i första hand tillfogas förordningen.

Förordningen avser regional kulturverksamhet medan kulturskolan är en kommunal verksamhet. De regionala kulturplanerna är redan tunga dokument, som spänner över ett stort antal kulturområden. Medlen inom kultursamverkansmodellen bör inte öronmärkas, utan ska kunna fördelas av regionerna/landstingen med stor självständighet.

Konstnärsnämnden kan se många samordningsvinster med att regioner, landsting eller kommunförbund går samman, eller att interregional samverkan sker, och deltar i utvecklingsarbetet för kulturskolorna. De 10 miljoner kronor som utredningen vill avsätta till regional samordning (0,5 miljoner kronor/region, landsting) bör istället vara sökbara som utvecklingsbidrag av de regioner som i samråd med kommunerna önskar utveckla samverkan inom kulturskoleområdet. Vi ser inget hinder för att dessa ingår i de föreslagna utvecklingsbidragen, det vill säga att även regioner eller motsvarande kan söka dessa bidrag.

6.8-6.9 FÖRSTÄRKTA UTBILDNINGSVÄGAR OCH KULTURSKOLERELATERAD FORSKNING

Konstnärsnämnden stödjer utredningens förslag om förstärkta utbildningsvägar och att särskilda medel avsätts till forskning inom kulturskolans område.

För många konstnärer är kulturskolan ett kompletteringsyrke till egen konstnärlig verksamhet. Högskoleutbildningar inom musik, teater, dans och bild har också pedagogiska program. Det bör finnas flera möjligheter att komplettera en konstnärlig högskoleexamen med pedagogik.

Många konstnärliga utbildningar omfattar 3-4 år och överstiger därmed utredningens förslag om en miniminivå på 90 högskolepoäng inom ett konstnärligt ämne. Det är viktigt att den konstnärliga kompetensen inom kulturskolan håller en hög nivå. Det behöver inte handla om krav på konstnärlig högskoleexamen utan en validering (bedömning av kompetens) bör tillämpas för att skapa mångfald och ökad tillgänglighet.

Konstnärsnämnden efterlyser en tydligare kartläggning av de utbildningsvägar som står till buds och hur de på bästa sätt bör kompletteras för att svara mot kommunernas behov av såväl grundskole-, gymnasie- och kulturskolelärare inom estetiska ämnen.

6.10 UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

Konstnärsnämnden anser att Statens kulturråds nationella kulturskolecentrum kan sköta den årliga insamlingen av statistik från landets kommuner/kulturskolor, men att uppdraget om utvärdering av statens insatser på kulturskolans område bör överlåtas till Myndigheten för kulturanalys. Så sker idag inom kultursamverkansmodellen. Som ett första steg skulle Myndigheten för kulturanalys behöva göra en nulägesrapport som utgångspunkt för sin studie. Med tanke på att en sådan undersökning också tar tid är en utvärderingshorisont på tre år en för kort tidsperiod för att kunna mäta ett så stort förändringsarbete.

AVSLUTNING

Beslut i detta ärende har fattats direktör Ann Larsson den 15 mars 2017. Föredragande tjänsteperson har varit utredare Bitte Jarl.

Ann Larsson
Direktör och myndighetschef